

Oponentský posudek bakalářské práce

Autor: **Jan Sácký**

Název práce: **Lev Nikolajevič Tolstoj a smrt**

Tento posudek budu strukturovat poněkud netradičně, a to proto, že ve své roli oponenta zde řeším následující dilema: 1) Autorova interpretace je kvalitně provedená a originální. 2) V práci bohužel chybí některé podstatné náležitosti (viz dále). Toto dilema jsem vyřešil tak, že jsem ve svém hodnocení nadřadil váhu toho, co je v práci kvalitně provedeno, nad tím, co v práci chybí, i když jsou to věci, které by zde chybět neměly. Začnu raději nedostatky, abych mohl skončit mírnou chválou.

Ad 1) Práce začíná rovnou předložením zjištění (text práce začíná nadpisem: 1. Dějová linka knížete Andreje Bolkonského, 1.1. Slavkov a nebe). Zcela a naprosto zde chybí vymezení tématu, tj. nějaké stanovení toho, co se práce chystá zjišťovat, na co se ptá atd. Dále zde zcela chybí část, která by nějak specifikovala, jakým způsobem se práce chystá dojít ke svým zjištěním, jakou metodou se chystá pracovat, jaký způsob interpretace bude používat. Přitom je v abstraktu napsáno, že práce „staví především na psychobiografii“. Kde je ta psychografie, na které práce staví? Je to škoda, že zde tyto věci nejsou. Za prvé by každá práce měla začít tím, že stanoví „co“ bude zkoumat a „jak“. Zde jsou však ještě další důvody. Zatímco u prací zkoumajících běžná témata zavedeným metodami by se tyto věci daly oželeť, zde autor přináší téma a postup zkoumání, které nejsou na naší katedře příliš obvyklé, což hodnotím jednoznačně jako přínosný a odvážný počín, právě proto však by zde měly být tyto věci systematicky reflektovány, protože takováto průkopnická práce může pak sloužit jako precedens pro práce podobného druhu.

Ad 2) K vlastní interpretaci: Jak již jsem napsal výše, tuto interpretaci hodnotím jako zdařilou a originální. Na autorovi je vidět, že je v oblasti krásné literatury doma více, než bývá u studentů psychologie obvyklé. Velmi důsledně a podrobně sleduje téma smrti, tak jak se prolíná celou dějovou stavbou románu. Celkem zákonitě tato jeho snaha vyústí v to, že vedle sebe postaví dvě odlišné a v mnohém kontrastující podoby setkání se smrtí u Andreje Bolkonského a Pierra Bezuchova. Jeho dlouhá a důkladná analýza nezůstává bez určitého shrnutí v podobě závěrečného diagramu. Myslím, že toto se autorovi povedlo. Jeho interpretace míří do hloubky a postihuje mj. existenciální a spirituální souvislosti zkoumaného tématu.

Domnívám se, že když pomínu věci, které v práci (v jejím úvodu) chybí, autor toho ve své interpretaci udělal „až dost“. Přesto mě však četba této práce opakovaně vedla k jiné možnosti, která by pravděpodobně více odpovídala pojmu „psychobiografie“, s nímž se operuje v abstraktu. Téma smrti je totiž velmi výrazné a významné pro osobu Lva Nikolajeviče Tolstého jako takového, nikoliv pouze pro jeho literární dílo. Tak výrazné a významné, že se toto stalo zčásti obsahem „psychologické klasiky“, tj. zakládajícího díla psychologie náboženství „Varieties of religious experience“ od Williama Jamese. Osoba Tolstého zde, a to právě také svojí specifícností vztahu ke smrti, dokonce Jamesovi posloužila k ilustraci jeho typologie náboženské zkušenosti, a to v konfrontaci s jiným literátem, básníkem Waltem Whitmanem. Pokud by tedy autorovo zkoumání bylo psychobiografické,

jak je zde naznačeno, pak by mohlo více směřovat ke zkoumání Tolstého osobnosti, tak jak to činí James např. v souvislosti s otřásajícími zážitky z Tolstého života. To však by byla jiná práce.

Podnět k diskusi: Tolstého vztah ke smrti se pravděpodobně v průběhu života výrazně změnil, podle konstatování Williama Jamese především pod vlivem otřásajících zkušeností kolem jeho padesátého věku života. „Vojna a mír“ je plodem dřívějšího období a v souvislosti s tím by mě zajímal autorův názor na toto: Je Tolstého vztah ke smrti, který našel výraz ve „Vojně a míru“, možné nějak srovnávat s tím, jak se Tolstoj stavěl ke smrti v pozdějších dílech, jako je např. „Smrt Ivana Iljiče“? Byl tento vztah nějak specificky jiný, než vztah těžkomyslného Tolstého po padesátce?

Celkové hodnocení: Domnívám se, že kvalita a originalita autorovy interpretace vyvažuje zmíněné nedostatky. Proto tuto práci **doporučuji k obhajobě**.

V Praze 5. 9. 2018

Vladimír Chrz